

Úřad práce České republiky, generální ředitelství

Čj.: UPCR-2024/133185-20000403/2

Poskytnutí informací o sociálním zabezpečení poskytovaném Úřadem práce ČR držitelům mezinárodní ochrany

Žádost:

ze dne 4. 11. 2024

Žádost o poskytnutí informací na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Žádost se týká sociálního zabezpečení poskytovaného, resp. zajišťovaného Úřadem práce ČR, které je poskytováno držitelům mezinárodní ochrany (dále jen „MO“) dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu).

Žadatel žádá o následující informace:

- 1) Mají držitelé MO stejné postavení, resp. stejná práva v oblasti sociálního zabezpečení poskytovaného vaším úřadem jako občané České republiky (dále jen „ČR“), tj. mají držitelé MO, pokud jde o váš úřad, nárok na stejné sociální zabezpečení jako občané ČR, tj. ve stejném rozsahu a za stejných podmínek?
- 2) Pokud je odpověď na otázku č. 1 negativní, jaké jsou rozdíly mezi postavením držitelů MO a občanů ČR?
- 3) Mějme modelovou osobu starší 18 let, která je držitelem MO, bez zdravotního postižení, zdravá, nevlastní žádný majetek, jehož prodejem nebo využitím by mohla zlepšit svoje postavení, je posuzována samostatně (tj. o nikoho nepečuje apod.), je nezaměstnaná, není vlastníkem žádného bydlení. Na jaké sociální zabezpečení má tato modelová osoba nárok a v jaké výši měsíčně?
- 4) Uveďte průměrnou úhrnnou měsíční výši sociálního zabezpečení pobíranou držiteli MO od vašeho úřadu v letech 2022, 2023 a 2024, včetně počtů příjemců tohoto sociálního zabezpečení, a to v členění dle jejich státní příslušnosti pro držitele MO, kteří mají státní příslušnost: Turecko, Irák, Sýrie, Palestina, Egypt, Maroko, Libye, Afghánistán, Pákistán a Bangladéš.

Odpověď Úřadu práce České republiky, generálního ředitelství:

K Vaší žádosti Vám ve spolupráci s Odborem zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek GŘ ÚP ČR, do jehož věcné působnosti uvedená problematika spadá, sdělujeme následující:

Mezinárodní ochranou se podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu rozumí ochrana poskytnutá na území ČR cizinci formou azylu nebo doplňkové ochrany. Azylant má podle § 76 zákona o azylu trvalý pobyt na území ČR ve smyslu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na

území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu. Osoba požívající doplňkové ochrany se podle § 53c zákona o azylu považuje pro účely zaměstnanosti za osobu s trvalým pobytem na území ČR.

Sociální zabezpečení se v užším pojetí zabývá převážně důchodovým pojištěním, v širším pak zahrnuje péči o zdraví, zabezpečení při dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc nebo úraz, zabezpečení matek v případě těhotenství a mateřství, pomoc při výchově dětí v rodině, zabezpečení při invaliditě, zabezpečení ve stáří, zabezpečení rodinných příslušníků a pozůstalých a zabezpečení v nezaměstnanosti. **Úřad práce ČR z toho zajišťuje poskytování nepojistných sociálních dávek a podpory v nezaměstnanosti.**

K bodu 1):

Podporu v nezaměstnanosti a nepojistné sociální dávky poskytuje Úřad práce ČR držitelům MO za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako občanům ČR, s jedinou formální výjimkou, kterou uvádíme níže u bodu 2). Podmínkou pro poskytování podpory v nezaměstnanosti i pro poskytování nepojistných sociálních dávek je bydliště na území ČR – tato podmínka platí jak pro držitele MO, tak pro občany ČR.

Při poskytování podpory v nezaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek se Úřad práce ČR řídí těmito právními předpisy:

- a) zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), který upravuje poskytování podpory v nezaměstnanosti – viz zejména § 3 odst. 1 písm. b), § 5 písm. b) bod 3, § 25 odst. 1, § 39 odst. 1 a 2, § 89 odst. 1 a 2 a § 98 písm. c) tohoto zákona;
- b) zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), který upravuje poskytování přídatku na dítě, příspěvku na bydlení, porodného, rodičovského příspěvku a pohřebného – viz zejména § 3 odst. 1 písm. b), § 3 odst. 2 písm. g) a § 3 odst. 6 tohoto zákona;
- c) zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), který upravuje poskytování příspěvku na živobytí, doplatku na bydlení a mimořádné okamžité pomoci – viz zejména § 5 odst. 1 písm. b), § 5 odst. 2, 3 a 5 a § 5 odst. 6 tohoto zákona;
- d) zákonem č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje poskytování příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku – viz zejména § 3 písm. b) tohoto zákona;
- e) zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje poskytování příspěvku na péči – viz zejména § 4 odst. 1 písm. b) a g) tohoto zákona;
- f) zákonem č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o náhradním výživném), ve znění pozdějších předpisů, který upravuje poskytování náhradního výživného – viz zejména § 2 odst. 1, § 2 odst. 2 písm. c) a § 3 písm. b) tohoto zákona;

- g) zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálně-právní ochraně dětí“), který upravuje poskytování dávek pěstounské péče – viz zejména § 2 odst 2 písm. g) a § 47o odst. 1 písm. f) tohoto zákona.

K bodu 2):

Podle § 47o odst. 1 písm. f) zákona o sociálně-právní ochraně dětí má nárok na dávky pěstounské péče při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně pouze fyzická osoba, jestliže je cizincem, kterému byla na území ČR podle zvláštního právního předpisu udělena MO nebo žadatelem o udělení MO, pokud není ubytován v azylovém zařízení Ministerstva vnitra. Pro občany ČR taková podmínka stanovena není, ale pro občany ČR nejsou azylová zařízení Ministerstva vnitra určena, proto tam nebývají ubytováni. Tento rozdíl v podmínkách pro poskytování dávek pěstounské péče lze proto považovat za formální.

K bodu 3):

Modelová osoba starší 18 let, která je držitelem MO, bez zdravotního postižení, zdravá, nevlastní žádný majetek, jehož prodejem nebo využitím by mohla zlepšit svoje postavení, je posuzována samostatně (tj. o nikoho nepečuje apod.), je nezaměstnaná a není vlastníkem žádného bydlení, může mít nárok na toto sociální zabezpečení:

- a) podporu v nezaměstnanosti při splnění podmínek podle § 39 odst. 1 a 2 zákona o zaměstnanosti, ve výši podle § 50 až 52 tohoto zákona – výše podpory se stanoví procentní sazbou z průměrného měsíčního čistého výdělku v posledním ukončeném zaměstnání nebo z posledního vyměřovacího základu přepočteného na 1 kalendářní měsíc, popř. násobkem průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o tuto podporu;
- b) příspěvek na bydlení při splnění podmínek podle § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, ve výši podle § 27 tohoto zákona – výše příspěvku činí za kalendářní měsíc rozdíl mezi normativními náklady na bydlení a rozhodným příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30. Pokud jsou náklady na bydlení nižší než normativní náklady na bydlení, náleží příspěvek na bydlení ve výši rozdílu mezi náklady na bydlení a rozhodným příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30;
- c) příspěvek na živobytí při splnění podmínek podle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve výši podle § 23 písm. a) tohoto zákona – výše příspěvku činí za kalendářní měsíc rozdíl mezi částkou živobytí osoby, určenou podle § 24 odst. 1, a příjmem osoby, určeným podle § 9 odst. 2;
- d) doplatek na bydlení při splnění podmínek podle § 33 zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve výši podle § 35 písm. a) tohoto zákona – výše doplatku za kalendářní měsíc činí rozdíl mezi částkou odůvodněných nákladů na bydlení, sníženou o příspěvek na bydlení vyplacený v měsíci bezprostředně předcházejícím aktuálnímu kalendářnímu měsíci, a částkou, o kterou příjem osoby, určený podle § 9 odst. 1, zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí osoby;

- e) mimořádnou okamžitou pomoc při splnění podmínek podle § 36 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve výši podle § 37 tohoto zákona – výše je stanovena odlišně pro různé životní situace, za nichž je mimořádná okamžitá pomoc poskytována. Ani zde není výše stanovena konkrétní částkou.

Jak uvádíme už u bodu 1), je podmínkou pro poskytování podpory v nezaměstnanosti i pro poskytování nepojistných sociálních dávek také bydliště na území ČR.

K bodu 4):

K tomuto bodu Vám zasíláme rozhodnutí o odmítnutí části žádosti.